DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 23 oktober 2001 *

I mål C-510/99,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från Tribunal de grande instance de Grenoble (Frankrike), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga brottmålet mot

Xavier Tridon,

i närvaro av:

Fédération départementale des chasseurs de l'Isère,

och

Fédération Rhône-Alpes de protection de la nature (Frapna), section Isère,

angående tolkningen av artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget (nu artiklarna 28 EG och 30 EG i ändrad lydelse), av rådets förordning (EEG) nr 3626/82 av den 3 december 1982 om genomförande i gemenskapen av konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter (EGT L 384, 1982 s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 4, s. 60), särskilt dess artiklar 6 och 15, av rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll

* Rättegångsspråk: franska.

av handeln med dem (EGT L 61, 1997 s. 1) samt av konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter, som antogs i Washington den 3 mars 1973, särskilt artiklarna VII och XIV,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden F. Macken samt domarna N. Colneric, C. Gulmann (referent), J.-P. Puissochet och R. Schintgen,

generaladvokat: C. Stix-Hackl,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören H. A. Rühl,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Procureur de la République, genom V. Escolano, substitut du Procureur de la République vid Tribunal de grande instance de Grenoble,

— X. Tridon, genom M. Quatravaux, avocat,

— Frankrikes regering, genom K. Rispal-Bellanger och D. Colas, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom R. B. Wainwright, i egenskap av ombud, biträdd av H. Lehman, avocat,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 23 november 2000 av: X. Tridon, företrädd av M. Quatravaux, Frankrikes regering, företrädd av C. Bergeot, i egenskap av ombud, och kommissionen, företrädd av R. B. Wainwright, biträdd av H. Lehman,

och efter att den 6 februari 2001 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Tribunal de grande instance de Grenoble har, genom beslut av den 15 november 1999 som inkom till domstolens kansli den 28 december 1999, i enlighet med artikel 234 EG ställt två frågor om tolkningen av artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget (nu artiklarna 28 EG och 30 EG i ändrad lydelse), av rådets förordning (EEG) nr 3626/82 av den 3 december 1982 om genomförande i gemenskapen av konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter (EGT L 384, 1982 s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 4, s. 60), särskilt artiklarna 6 och 15, av rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (EGT L 61, 1997 s. 1), samt av konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter (nedan kallad CITES-konventionen), som antogs i Washington den 3 mars 1973, särskilt artiklarna VII och XIV.

2 Dessa frågor har uppkommit i brottmål mot Xavier Tridon, Champagnier (Frankrike), som har åtalats bland annat för att inom ramen för sin näringsverksamhet till partner eller kunder ha avyttrat i fångenskap födda och uppfödda exemplar av vissa arter av aror, som förekommer i det franska utomeuropeiska

departementet Guyane. Brotten skall ha begåtts i Champagnier under perioden november 1995—november 1997. Det är förbjudet inom hela det nationella territoriet att använda dessa fåglar för kommersiella ändamål, vilket följer av ministerkungörelse av den 15 maj 1986 om fastställande, i delar av eller hela det nationella territoriet, av åtgärder för att skydda arter som förekommer i departementet Guyane (JORF av den 25 juni 1986, s. 7884, nedan kallad Guyane-kungörelsen).

Tillämpliga bestämmelser

CITES-konventionen

3 Syftet med CITES-konventionen är att skydda vissa utrotningshotade arter av vilda djur och växter genom en reglering av den internationella handeln med dem. I konventionen föreskrivs olika skyddsbestämmelser beroende på vilka arter det är fråga om. Arterna är indelade i tre kategorier, vilka motsvarar konventionens tre bilagor, alltefter hur stort utrotningshot de är utsatta för.

4 Bilaga I till CITES-konventionen omfattar de mest hotade arterna och för dessa gäller de strängaste skyddsbestämmelserna. Bland de arter som räknas upp i bilaga II återfinns de som inte nödvändigtvis är utrotningshotade för närvarande och för dessa arter är skyddsbestämmelserna mindre stränga.

5 I artikel VII.4 i CITES-konventionen föreskrivs att exemplar av en djurart som anges i bilaga I, som har fötts upp för kommersiella ändamål i fångenskap, skall anses som exemplar av de arter som anges i bilaga II.

6 Enligt artikel XIV.1 a i CITES-konventionen skall bestämmelserna i denna konvention inte påverka parternas rätt att införa strängare inhemska åtgärder rörande villkoren för handel med, fångst eller insamling, besittning eller transport av exemplar av de arter som anges i bilagorna I, II och III. Dessa åtgärder kan även innefatta totalförbud för sådan verksamhet.

Gemenskapsrättsliga bestämmelser

7 I artikel 1 i förordning nr 3626/82 föreskrivs att CITES-konventionen, som återfinns i bilaga A till denna förordning, skall tillämpas i gemenskapen enligt de villkor som anges i förordningen.

8 Artikel 6.1 i förordning nr 3626/82 innehåller ett förbud, när det bland annat gäller exemplar av de arter som anges i bilaga I till CITES-konventionen, mot förevisning för allmänheten i kommersiellt syfte, försäljning, saluförande samt förvaring eller transport i försäljningssyfte, såvida inte medlemsstaterna med beaktande av nämnda konventions mål och bestämmelserna i rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (EGT L 103, 1979 s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 2, s. 161) medger undantag från detta förbud. Sådant undantag kan i synnerhet medges för exemplar av en djurart som har fötts upp i fångenskap.

9 I artikel 6.2. i förordning nr 3626/82 föreskrivs att de förbud som föreskrivs i artikel 6.1 också skall gälla exemplar av de arter som anges i bilaga II till CITES-konventionen och som inte omfattas av nämnda artikel 6.1, om införseln av dem skett i strid med artikel 5 i förordningen. I artikel 5.1 föreskrivs bland annat att det för införsel i gemenskapen av exemplar av nämnda arter krävs att ett importtillstånd eller ett importintyg uppvisas vid det tullkontor där slutlig förtullning sker.

10 I artikel 15.1 första stycket i förordning nr 3626/82 föreskrivs följande:

"Vad gäller de arter som omfattas av denna förordning får medlemsstaterna, av en eller flera av nedan angivna orsaker, bibehålla eller vidta mer långtgående åtgärder, förutsatt att dessa åtgärder är i enlighet med fördraget, särskilt artikel 36 i detta. Sådana åtgärder får bibehållas eller antas av följande orsaker:

a) Syftet är att förbättra överlevnadsmöjligheterna för de exemplar som finns i mottagarlandet.

b) Syftet är att bevara inhemska arter.

c) Syftet är att bevara arten som helhet, eller en population av arten i ursprungslandet."

11 Förordning nr 338/97 har ersatt förordning nr 3626/82 och tillämpas sedan den 1 juni 1997. Dess syfte är att förbättra skyddet av arter av vilda djur och växter, genom att ta hänsyn till de vetenskapliga rön som har framkommit efter det att förordning nr 3626/82 antogs och till utvecklingen av handelsstrukturen.

12 Enligt artikel 7.1 a i förordning nr 338/97 skall exemplar av de arter som anges i bilaga A, som är födda och uppfödda i fångenskap eller som har förökats på konstgjord väg, behandlas i enlighet med de bestämmelser som är tillämpliga på exemplar av de arter som anges i bilaga B, med undantag för fall då bestämmelserna i artikel 8 är tillämpliga.

13 Enligt artikel 8.1 i förordning nr 338/97 är det förbjudet att köpa, att erbjuda sig att köpa, att förvärva för kommersiella ändamål, att för kommersiella ändamål för allmänheten förevisa, att använda i vinstsyfte och att försälja, att inneha för försäljning, att saluföra eller att för försäljning transportera exemplar av de arter som anges i bilaga A till nämnda förordning.

14 I artikel 8.3 d i samma förordning föreskrivs att det i enlighet med kraven i annan gemenskapslagstiftning om skydd av vilda djur och växter kan medges undantag från de förbud som anges i artikel 8.1, under förutsättning att ett intyg om detta utfärdas i varje enskilt fall av den administrativa myndigheten i den medlemsstat där exemplaren finns, bland annat då exemplaren är födda och uppfödda i fångenskap.

15 Enligt artikel 8.4 i förordningen kan kommissionen fastställa allmänna undantag från de förbud som anges i artikel 8.1, på grundval av vad som föreskrivs i artikel 8.3.

16 I artikel 8.5 i förordning nr 338/97 föreskrivs följande:

"De förbud som anges i punkt 1 skall också tillämpas på exemplar av de arter som upptagits i bilaga B, utom då den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten har övertygats om att exemplaren har förvärvats och, om de har sitt ursprung utanför gemenskapen, att de har införts i enlighet med gällande lagstiftning för bevarande av vilda djur och växter."

17 I artikel 32 i kommissionens förordning (EG) nr 939/97 av den 26 maj 1997 om närmare föreskrifter för tillämpningen av rådets förordning nr 338/97 (EGT L 140, s. 9) föreskrivs följande:

"Förbuden i artikel 8.1 i förordning (EG) nr 338/97 och bestämmelserna i dess artikel 8.3 att undantag från dem skall medges genom att individuella intyg utfärdas i varje enskilt fall skall inte avse

a) levande exemplar av i fångenskap födda och uppvuxna djur av de arter som anges i bilaga VIII och hybrider av dessa under förutsättning att exemplar av de i denna bilaga förtecknade arterna är märkta i enlighet med artikel 36.1,

b) levande exemplar av i fångenskap födda och uppvuxna djur som är märkta i enlighet med artikel 36.1 och som åtföljs av ett intyg enligt artikel 20.3 e, utfärdat till uppfödaren av den behöriga administrativa myndigheten i en medlemsstat,

..."

Nationella bestämmelser

18 I artikel L. 211-1 i code rural (landsbygdslagen) föreskrivs följande:

"Om det av ett särskilt vetenskapligt intresse eller av behovet att bevara det biologiska arvet är motiverat att skydda arter av vilda djur och växter, är det förbjudet

1) att förstöra eller föra bort ägg eller bon, att lemlästa, förstöra, fånga eller föra bort, att avsiktligt störa och att stoppa upp vilda djur, eller att transportera, saluföra, använda, förvara, salubjuda, sälja eller köpa levande eller döda vilda djur.

..."

19 Guyane-kungörelsen, som antagits för genomförande av bland annat artikel L. 211-1 i code rural, innehåller, när det gäller de vilda arter som räknas upp i kungörelsen, varibland ingår vissa arter av aror, ett förbud mot att förstöra eller föra bort ägg eller bon, att förstöra, lemlästa, fånga eller föra bort, att stoppa upp fåglar eller att transportera, saluföra, använda, förvara, salubjuda, sälja eller köpa levande eller döda fåglar.

20 I artikel L. 215-1 i code rural föreskrivs att överträdelse av bestämmelserna i artikel L. 211-1 i samma lag är straffbelagd.

Bakgrund till målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

21 Xavier Tridon driver en anläggning för artificiell kläckning av papegojägg i Champagnier. Han har i brottmålet vid den nationella domstolen åtalats för att mot vederlag ha avyttrat i fångenskap födda och uppfödda exemplar av arter av aror. Det är enligt Guyane-kungörelsen förbjudet att använda dessa arter för kommersiella ändamål på hela det nationella territoriet. Xavier Tridon har bestritt åtalet och gjort gällande att bestämmelserna i code rural, särskilt artikel L. 211-1, och i Guyane-kungörelsen strider mot såväl CITES-konventionen som artiklarna 30 och 36 i fördraget och mot förordningarna nr 3626/82 och 338/97, vilka antagits för att genomföra denna konvention i gemenskapen.

22 Under dessa förhållanden har Tribunal de grande instance de Grenoble beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

"1) För perioden före den 1 juni 1997, skall bestämmelserna i konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter (CITES), i synnerhet artiklarna VII och XIV, bestämmelserna i förordning (EEG) nr 3626/82 av den 3 december 1982, i synnerhet artiklarna 6 och 15, samt bestämmelserna i artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget, tolkas så att en medlemsstat har rätt att införa eller bibehålla interna bestämmelser som utan begränsning i tiden och inom hela statens territorium förbjuder all kommersiell användning av exemplar som fötts och fötts upp i fångenskap av vilda arter som naturligt förekommer inom hela eller en del av den statens territorium?

2) För perioden efter den 1 juni 1997, skall bestämmelserna i konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter (CITES), i synnerhet artiklarna VII och XIV, bestämmelserna i rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av

vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem, samt bestämmelserna i artiklarna 30 och 36 i EG-fördraget, tolkas så att en medlemsstat har rätt att införa eller bibehålla interna bestämmelser som utan begränsning i tiden och inom hela statens territorium förbjuder all kommersiell användning av exemplar som fötts och fötts upp i fångenskap av vilda arter som naturligt förekommer inom hela eller en del av den statens territorium?"

Inledande anmärkningar

23 Domstolen erinrar inledningsvis om att det framgår av artikel 1 första stycket i förordning nr 3626/82 att CITES-konventionen skall tillämpas i gemenskapen enligt de villkor som anges i samma förordning och om att det framgår av andra övervägandet till förordning nr 338/97 att denna ersätter förordning nr 3626/82.

24 Utan att det finns anledning att ta ställning till frågan huruvida domstolen, inom ramen för det samarbete mellan den och de nationella domstolarna som har inrättats genom artikel 234 EG, är behörig att pröva frågor om tolkningen av bestämmelserna i CITES-konventionen, konstaterar domstolen således att en sådan tolkning inte är nödvändig i detta fall, eftersom dessa bestämmelser endast är tillämpliga på gemenskapsnivå genom de två förordningar som nämns i föregående punkt i denna dom.

25 Det framgår emellertid av artikel 1 andra stycket i såväl förordning nr 3626/82 som förordning nr 338/97 att dessa förordningar skall tillämpas under iakttagande av målen, principerna och, när det gäller förordning nr 338/97, bestämmelserna i CITES-konventionen, och domstolen kan således inte bortse från dessa mål, principer och bestämmelser, i den mån det är nödvändigt att beakta dem vid tolkningen av bestämmelserna i de nämnda förordningarna.

26 Domstolen finner för det andra att det tycks framgå av begäran om förhandsavgörande att de aror som det är fråga om i målet vid den nationella domstolen tillhör de fågelarter som anges antingen i bilagorna I eller II till CITES-konventionen eller i bilagorna A eller B till förordning nr 338/97.

27 Under dessa förhållanden, och med hänsyn särskilt till att den rättsordning som dessa arter omfattas av varierar beroende på vilken bilaga till CITES-konventionen eller till förordning nr 338/97 som de har upptagits i, skall tolkningsfrågorna prövas mot bakgrund av dessa bilagor.

28 Härvid skall det emellertid erinras om att det inom ramen för det samarbete som har inrättats genom artikel 234 EG inte ankommer på EG-domstolen utan på den nationella domstolen att fastställa de faktiska omständigheter som givit upphov till tvisten och att bedöma vilka konsekvenserna blir härav för det avgörande som den har att fatta (se bland annat dom av den 16 september 1999 i mål C-435/97, WWF m.fl., REG 1999, s. I-5613, punkt 32).

Tolkningsfrågorna

Arter som omfattas av bilaga I till CITES-konventionen eller av bilaga A till förordning nr 338/97

29 Domstolen erinrar för det första om att det enligt artikel 6.1 i förordning nr 3626/82 är förbjudet att kommersiellt använda exemplar av de arter som anges i bilaga I till CITES-konventionen.

30 Det är riktigt att det i denna bestämmelse föreskrivs att medlemsstaterna i vissa fall kan medge undantag från förbudet om kommersiell användning av exemplar av de arter som anges i bilaga I till CITES-konventionen, i synnerhet när det gäller exemplar av en djurart som har fötts upp i fångenskap. Det är emellertid viktigt att påpeka, såsom Procureur de la République, den franska regeringen och kommissionen med rätta har gjort, att det endast är fråga om en möjlighet och inte en skyldighet för medlemsstaterna.

31 I detta sammanhang skall det dessutom påpekas att det i artikel VII.4 i CITES-konventionen föreskrivs att sådana för kommersiella ändamål i fångenskap uppfödda exemplar av en djurart som anges i bilaga I skall anses som exemplar av arter som anges i bilaga II, vilket medför att de kan bli föremål för handelstransaktioner enligt reglerna om handel med exemplar av de arter som anges i bilaga II. Det framgår emellertid även av artikel XIV.1 a i CITES-konventionen att dess bestämmelser inte skall påverka parternas rätt att införa strängare inhemska åtgärder, särskilt när det gäller villkoren för handel med exemplar av de arter som anges i bilagorna I och II, och att dessa åtgärder även kan innefatta totalförbud för sådan verksamhet.

32 Det generella förbudet mot kommersiell användning av exemplar av de arter som anges i bilaga I till CITES-konventionen, såsom föreskrivs i artikel 6.1 i förordning nr 3626/82, omfattas således av artikel XIV.1 a i konventionen.

33 Det skall för det andra erinras om att det föreskrivs i artikel 8.1 i förordning nr 338/97 att all kommersiell användning av exemplar av de arter som anges i bilaga A till denna förordning är förbjuden.

34 Enligt artikel 8.3 d i förordning nr 338/97 kan undantag medges i varje enskilt fall från förbudet i artikel 8.1 när det är fråga om exemplar som är födda och uppfödda i fångenskap. Denna bestämmelse innebär en möjlighet, men inte en skyldighet, att medge undantag från det förbud som föreskrivs i den.

35 I den mån bilaga I till CITES-konventionen och bilaga A till förordning nr 338/97 överensstämmer med varandra, kan det med hänsyn till vad som anförs i punkt 31 i denna dom konstateras att det generella förbudet mot kommersiell användning av exemplar av de arter som anges i den sistnämnda bilagan, såsom föreskrivs i artikel 8.1 i förordningen, omfattas av artikel XIV.1 a i konventionen.

36 Det kan för övrigt erinras om att kommissionen enligt artikel 8.4 i förordning nr 338/97 kan fastställa allmänna undantag från förbudet i artikel 8.1 i denna förordning.

37 När det gäller levande djur föreskrivs i artikel 32 i förordning nr 939/97 sådana allmänna undantag vad beträffar dels levande exemplar av i fångenskap födda och uppfödda djur av de arter som anges i bilaga VIII i förordning nr 939/97 och hybrider av dessa, under förutsättning att dessa exemplar är märkta i enlighet med artikel 36.1 i samma förordning, dels levande exemplar av i fångenskap födda och uppfödda djur som är märkta i enlighet med nämnda artikel 36.1 och som åtföljs av ett intyg enligt artikel 20.3 i nämnda förordning, utfärdat till uppfödaren av en behörig administrativ myndighet i en medlemsstat.

38 Enligt den franska regeringen begränsar dessa två undantag Republiken Frankrikes möjligheter att efter ikraftträdandet av förordning nr 939/97, det vill säga den 1 juni 1997, förbjuda all handel med i fångenskap födda och uppfödda exemplar av arter som anges i bilaga A till förordning nr 338/97.

39 Eftersom aror inte omnämns i bilaga VIII till förordning nr 939/97 framstår det inte som om det undantag i artikel 32 i denna förordning som avser levande exemplar av i fångenskap födda och uppfödda djur av de arter som anges i denna bilaga har betydelse för målet vid den nationella domstolen. När det gäller det andra undantaget som föreskrivs i artikel 32 framgår det inte av handlingarna i målet att villkoren för att tillämpa det är uppfyllda.

40 Domstolen anser ändå att det ankommer på den nationella domstolen att fastställa om de faktiska omständigheter som givit upphov till tvisten eventuellt omfattas av ett av dessa undantag och att bedöma vilka konsekvenserna blir härav för det avgörande som den har att fatta.

41 Av vad som anförts följer att de frågor som ställts skall besvaras på så sätt att

— när det gäller arter som omfattas av bilaga I till CITES-konventionen skall förordning nr 3626/82 tolkas så, att den inte utgör hinder mot bestämmelser i en medlemsstat, vilka innebär ett generellt förbud inom landets territorium mot all kommersiell användning av exemplar som är födda och uppfödda i fångenskap,

— när det gäller arter som omfattas av bilaga A till förordning nr 338/97 skall denna förordning tolkas så, att den inte utgör hinder mot bestämmelser i en medlemsstat, vilka innebär ett generellt förbud inom landets territorium mot all kommersiell användning av exemplar som är födda och uppfödda i fångenskap.

Arter som omfattas av bilaga II till CITES-konventionen eller av bilaga B till förordning nr 338/97

42 Det skall för det första påpekas att det enligt förordning nr 3626/82 inte är förbjudet att kommersiellt använda exemplar av de arter som anges i bilaga II till CITES-konventionen, förutom när sådana exemplar har införts i strid med artikel 5 i denna förordning, såsom följer av artikel 6.2 i samma förordning.

43 Det kan erinras om att det i artikel 8.5 i förordning nr 338/97 föreskrivs att förbudet i artikel 8.1 också skall tillämpas på exemplar av de arter som anges i bilaga B, utom då den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten har övertygats om att exemplaren har förvärvats och, om de har sitt ursprung utanför gemenskapen, att de har införts i enlighet med gällande lagstiftning för bevarande av vilda djur och växter.

44 Det är således tillåtet att kommersiellt använda exemplar av de arter som anges i bilaga B till förordning nr 338/97, under förutsättning att villkoren i artikel 8.5 i denna förordning är uppfyllda.

45 Det skall för det andra även erinras om att, när det gäller de arter på vilka förordningarna nr 3626/82 eller 338/97 är tillämpliga, dessa förordningar inte hindrar medlemsstaterna från att behålla eller införa strängare åtgärder i enlighet med fördraget. Det framgår nämligen av artikel 15 i förordning nr 3626/82 att sådana åtgärder kan införas eller behållas, och när det gäller förordning nr 338/97, som antogs med stöd av artikel 130s första stycket i EG-fördraget (nu artikel 175 första stycket EG i ändrad lydelse), följer detta av artikel 130t i EG-

fördraget (nu artikel 175 EG). Enligt sistnämnda bestämmelse skall de skyddsåtgärder som antas enligt artikel 130s inte hindra någon medlemsstat från att behålla eller införa strängare skyddsåtgärder, vilka måste vara förenliga med fördraget.

46 Även om det antas att Republiken Frankrike har infört eller behållit strängare åtgärder än dem som anges i förordningarna nr 3626/82 eller 338/97, kan det inte uteslutas att frågan uppstår vid den nationella domstolen huruvida det förbud mot kommersiell användning av de omtvistade arterna som föreskrivs i de franska bestämmelserna, särskilt Guyane-kungörelsen, är förenligt med artiklarna 30 och 36 i fördraget. Detta skulle vara fallet om dessa bestämmelser tillämpades i situationer som har samband med varuimport inom ramen för handeln inom gemenskapen (se bland annat dom av den 14 juli 1988 i mål 298/87, Smanor, REG 1988, s. 4489, punkterna 7 och 8, och av den 5 december 2000 i mål C-448/98, Guimont, REG 2000, s. I-10663, punkt 21).

47 När det gäller frågan huruvida Xavier Tridon vid den nationella domstolen med framgång kan åberopa att de franska bestämmelserna utgör ett hinder för importen av skyddade fågelarter, skall det erinras om att det ankommer uteslutande på de nationella domstolarna, inom ramen för det samarbete mellan dessa domstolar och EG-domstolen som har inrättats genom artikel 234 EG, att mot bakgrund av de faktiska omständigheterna i de mål som de har att avgöra bedöma relevansen av de frågor som ställs till domstolen (se bland annat domen i de ovannämnda målen Smanor, punkt 9, och Guimont, punkt 22).

48 Om de nationella bestämmelser som är i fråga i målet vid den nationella domstolen är strängare än bestämmelserna i förordningarna nr 3626/82 eller 338/97, finns det därför skäl att pröva om de — i den mån de tillämpas på importerade produkter — utgör en åtgärd med verkan motsvarande kvantitativa importrestriktioner vilken strider mot artikel 30 i fördraget.

49 Ett förbud mot kommersiell användning av exemplar av de arter som anges i bilaga II till CITES-konventionen eller i bilaga B till förordning nr 338/97, som det som föreskrivs i de franska bestämmelserna, särskilt Guyane-kungörelsen, utgör en strängare åtgärd i den mening som avses i artikel 15 i förordning nr 3626/82 respektive artikel 130t i fördraget. När en sådan åtgärd tillämpas på exemplar som förts in från en annan medlemsstat kan den dessutom hindra handeln inom gemenskapen i den mening som avses i artikel 30 i fördraget.

50 Ett sådant hinder kan emellertid vara motiverat med hänsyn till skyddet av utrotningshotade arter. Sådana skyddsskäl anges i artikel 15 i förordning nr 3626/82 när det gäller tillämpningen av bilaga II till CITES-konventionen och i artikel 36 i fördraget när det gäller tillämpningen av bilaga B till förordning nr 338/97.

51 Den franska regeringen har härvid gjort gällande att de bestämmelser som är i fråga i målet vid den nationella domstolen har till syfte att säkerställa bevarandet av djurarter och därmed skyddet av dessa arters liv och hälsa. Detta framgår av artikel L. 211-1 i code rural, vilken Guyane-kungörelsen skall genomföra.

52 Det råder inget tvivel om att sådana bestämmelser som är i fråga i målet vid den nationella domstolen, vilka innehåller ett förbud mot kommersiell användning av exemplar av de arter som anges i bilaga II till CITES-konventionen eller i bilaga B till förordning nr 338/97, svarar mot det mål att skydda dessa arter som avses i artikel 15 i förordning nr 3626/82 eller artikel 36 i fördraget.

53 Sådana bestämmelser, som har antagits inom ett område där gemenskapens sekundärrätt inte hindrar en medlemsstat från att införa strängare åtgärder än dem som föreskrivs i sekundärrätten och som kan ha en restriktiv inverkan på importen av varor, är emellertid endast förenliga med fördraget om de är nödvändiga för att på ett effektivt sätt kunna uppnå målet att skydda djurs hälsa

och liv. En nationell bestämmelse eller praxis kan således inte omfattas av undantaget i artikel 36 i fördraget, om djurs hälsa och liv kan skyddas på ett lika effektivt sätt genom åtgärder med mindre begränsande verkan på handeln inom gemenskapen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 juli 2000 i mål C-473/98, Toolex, REG 2000, s. I-5681, punkterna 33 och 40).

54 Enligt den franska regeringen är skyddet av i fångenskap födda och uppfödda exemplar av de arter som anges i bilaga II till CITES-konventionen eller i bilaga B till förordning nr 338/97 nödvändigt av det skälet att uppfödningen av dessa exemplar för kommersiella ändamål kan ha betydande negativa effekter på arbetet med att bevara de berörda arterna i den naturliga livsmiljön. En sådan uppfödning gör det nämligen möjligt att skapa en verklig marknad. För att svara på den efterfrågan som uppstår på en sådan marknad blir frestelsen stor att föra bort fåglar eller ägg i den naturliga livsmiljön, särskilt som avel i fångenskap av många arter kräver särskilda anläggningar och särskild kompetens, varav den sistnämnda tar lång tid att bygga upp. Liberaliseringen av handeln med i fångenskap födda och uppfödda exemplar av arter som det är förbjudet att fånga individer av är således till skada för målet att skydda dessa arter.

55 Eftersom sammansättningen av den genetiska arvsmassan hos djur som är födda i fångenskap är mindre varierad än den hos djur som förekommer i sin naturliga livsmiljö finns det ett verkligt behov av att förebygga de betydande risker för inavel som uppstår i djurbestånd som hålls i fångenskap. Den genetiska mångfalden kan emellertid inte uppnås endast genom insamling av exemplar i den naturliga livsmiljön. Härtill kommer att handeln med i fångenskap födda och uppfödda exemplar oundvikligen medför att djur avsiktligt eller oavsiktligt släpps ut i naturen, vilket i vissa fall skapar en genetisk risk vid bevarandet av vilda exemplar av samma art eller av närbesläktade arter.

56 Den franska regeringen har slutligen gjort gällande att det inte finns någon mindre ingripande åtgärd som är tillräckligt pålitlig för att kunna ersätta förbudet mot handel med i fångenskap födda och uppfödda exemplar. Det finns nämligen inget kontrollsystem varigenom det är möjligt att på ett effektivt sätt förhindra de bedrägerier som består i att ägg eller fåglar som insamlats i naturen uppges vara ägg som kläckts i fångenskap eller fåglar som är födda och uppfödda i fångenskap.

57 Vid förhandlingen gjorde kommissionen gällande att det generella förbudet mot saluföring av exemplar av de arter som anges i bilaga II till CITES-konventionen eller i bilaga B till förordning nr 338/97, i synnerhet när det är fråga om exemplar som är födda eller uppfödda i fångenskap, går utöver vad som är nödvändigt för att säkerställa att dessa arter skyddas på ett effektivt sätt. Detta gäller än mer om det beaktas att det i flera resolutioner från konferenser med parterna i CITES-konventionen uttrycks stöd för uppfödning av och handel med djur som är födda i fångenskap för att det skall vara möjligt att dels begränsa insamling i naturen, dels utveckla populationer som är tänkta att i vissa fall återinföras i naturen. Enligt kommissionen kan skyddet av de berörda arterna uppnås genom mindre ingripande åtgärder än det generella förbudet mot saluföring, såsom märkning av fåglar med hjälp av ringar eller mikrochiptransponders eller blodanalyser varigenom det är möjligt att fastställa ett djurs härstamning. Dessa åtgärder anges i förordning nr 939/97.

58 Domstolen konstaterar dels att den inte kan pröva frågan huruvida det förbud mot saluföring som är i fråga i målet vid den nationella domstolen är proportionerligt och, i synnerhet, frågan huruvida det eftersträvade målet skulle kunna uppnås med hjälp av åtgärder som påverkar handeln inom gemenskapen i mindre utsträckning utan att ha tillgång till kompletterande upplysningar, dels att en sådan prövning förutsätter att det görs en konkret undersökning på grundval av bland annat vetenskapliga studier och de faktiska omständigheter som kännetecknar de förhållanden under vilka tvisten vid den nationella domstolen har uppstått. Det ankommer på den sistnämnda domstolen att göra denna undersökning.

59 Det kan påpekas att det i senare gemenskapsrättslig lagstiftning, särskilt i förordning nr 939/97, har införts mindre stränga åtgärder för att skydda de berörda arterna än dem som finns i de franska bestämmelser som är i fråga i målet vid den nationella domstolen. Detta förhållande innebär emellertid inte i sig att det kan fastslås att de franska bestämmelserna är oproportionerliga. Sådana bestämmelser kan endast anses vara oproportionerliga i förhållande till det eftersträvade målet om det framgår att detta mål kan uppnås på ett lika effektivt sätt genom åtgärder med mindre begränsande verkan på handeln inom gemenskapen.

60 Av vad som anförts följer att de frågor som har ställts skall besvaras på följande sätt:

— När det gäller de arter som omfattas av bilaga II till CITES-konventionen, innebär förordning nr 3626/82 inte att det är förbjudet att kommersiellt använda exemplar av dessa arter, utom då införseln av dem skett i strid med artikel 5 i denna förordning, såsom följer av artikel 6.2 i samma förordning.

— När det gäller de arter som omfattas av bilaga B till förordning nr 338/97, innebär denna förordning inte att det är förbjudet att kommersiellt använda exemplar av dessa arter, under förutsättning att villkoren i artikel 8.5 i samma förordning är uppfyllda.

Nämnda förordningar utgör hinder för bestämmelser i en medlemsstat, vilka innebär ett generellt förbud inom landets territorium mot all kommersiell användning av i fångenskap födda och uppfödda exemplar av nämnda arter — i den mån de tillämpas på exemplar som importerats från andra medlemsstater — om det framgår att det mål att skydda dessa arter som avses i artikel 15 i förordning nr 3626/82 eller artikel 36 i fördraget kan uppnås på ett lika effektivt sätt genom åtgärder med mindre begränsande verkan på handeln inom gemenskapen.

Rättegångskostnader

61 De kostnader som har förorsakats den franska regeringen och kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 15 november 1999 har ställts av Tribunal de grande instance de Grenoble — följande dom:

1) — **När det gäller arter som omfattas av bilaga I till konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter, som antogs i Washington den 3 mars 1973, skall rådets förordning (EEG) nr 3626/82 av den 3 december 1982 om genomförande i gemenskapen av konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter tolkas så att den inte utgör hinder mot bestämmelser i en medlemsstat, vilka innebär ett generellt förbud inom landets territorium mot all kommersiell användning av exemplar som är födda och uppfödda i fångenskap.**

— **När det gäller arter som omfattas av bilaga A till rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem, skall denna förordning tolkas så att den inte utgör hinder mot bestämmelser i en medlemsstat, vilka innebär ett generellt förbud inom landets territorium mot all kommersiell användning av exemplar som är födda och uppfödda i fångenskap.**

2) — **När det gäller de arter som omfattas av bilaga II till nämnda konvention, innebär förordning nr 3626/82 inte att det är förbjudet att kommersiellt**

använda exemplar av dessa arter, utom då införseln av dem skett i strid med artikel 5 i denna förordning, såsom följer av artikel 6.2 i samma förordning.

— När det gäller de arter som omfattas av bilaga B till förordning nr 338/97, innebär denna förordning inte i sig att det är förbjudet att kommersiellt använda exemplar av dessa arter, under förutsättning att villkoren i artikel 8.5 i samma förordning är uppfyllda.

Nämnda förordningar utgör hinder för bestämmelser i en medlemsstat, vilka innebär ett generellt förbud inom landets territorium mot all kommersiell användning av i fångenskap födda och uppfödda exemplar av nämnda arter — i den mån de tillämpas på exemplar som importerats från andra medlemsstater — om det framgår att det mål att skydda dessa arter som avses i artikel 15 i förordning nr 3626/82 eller artikel 36 i EG-fördraget (nu artikel 30 EG i ändrad lydelse) kan uppnås på ett lika effektivt sätt genom åtgärder med mindre begränsande verkan på handeln inom gemenskapen.

Macken Colneric Gulmann

Puissochet Schintgen

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 23 oktober 2001.

R. Grass F. Macken

Justitiesekreterare Ordförande på sjätte avdelningen